

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 11/2020-58

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. apríla 2020 v pléne zloženom z predsedu Ivana Fiačana a zo sudcov Jany Baricovej, Ladislava Duditša, Libora Duľu (sudca spravodajca), Miroslava Duriša, Rastislava Kaššáka, Jany Laššákovej, Miloša Maďara, Petra Molnára, Petra Straku, Ľuboša Szigetiho a Martina Vernarského predbežne prerokoval návrh koalície politických strán Progresívne Slovensko, Tallerova 5/10, Bratislava, IČO 51 224 836, a SPOLU – občianska demokracia, Tallerova 5/10, Bratislava, IČO 51 313 901, ktorej kandidátka listina bola zaregistrovaná pod označením Koalícia Progresívne Slovensko a SPOLU – občianska demokracia, právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou Nechala & Co. s. r. o., Panenská 23, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Pavel Nechala, PhD., vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb do Národnej rady Slovenskej republiky konaných 29. februára 2020 za účasti politického hnutia OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OĽANO), NOVA, Kresťanská únia (KÚ), ZMENA ZDOLA, Zámocká 6873/14, Bratislava, IČO 42 287 511, politickej strany SMER – sociálna demokracia, Súmračná 3263/25, Bratislava, IČO 31 801 242, politického hnutia SME RODINA, Leškova 3005/5, Bratislava, IČO 42 254 515, politickej strany Kotlebovci – Ľudová strana Naše Slovensko, Nový Svet 5667/63, Banská Bystrica, IČO 36 127 175, politickej strany Sloboda a Solidarita, Priemyselná 16318/8, Bratislava, IČO 42 139 333, a politickej strany ZA ĽUDÍ, Jašíkova 4849/2, Bratislava, IČO 52 581 675, a takto

r o z h o d o l :

Návrh koalície politických strán Progresívne Slovensko a SPOLU – občianska demokracia, ktorej kandidátna listina bola zaregistrovaná pod označením Koalícia Progresívne Slovensko a SPOLU – občianska demokracia, o d m i e t a ako zjavne neopodstatnený.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a uplatnená argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 11. marca 2020 doručený návrh koalície politických strán Progresívne Slovensko, Tallerova 5/10, Bratislava, IČO 51 224 836, a SPOLU – občianska demokracia, Tallerova 5/10, Bratislava, IČO 51 313 901, ktorej kandidátna listina bola zaregistrovaná pod označením Koalícia Progresívne Slovensko a SPOLU – občianska demokracia (ďalej len „navrhovateľka“), na začatie konania podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o ústavnosti a zákonnosti volieb do Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“), ktorým namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb do národnej rady konaných 29. februára 2020.

2. Z obsahu návrhu a jeho príloh vyplýva, že navrhovateľka je koalíciou politických strán, ktorá podala platnú kandidátnu listinu pre voľby do národnej rady podľa § 50 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“) zaregistrovanú podľa § 52 volebného zákona Štátnou komisiou pre voľby a kontrolu financovania politických strán (ďalej len „štátna komisia“) uznesením č. 56/3/8 zo 6. decembra 2019, a teda je oprávnenou na podanie návrhu na začatie konania o ústavnosti a zákonnosti volieb do národnej rady v zmysle § 41 ods. 1 druhej vety v spojení s § 157 ods. 2 zákona

č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

3. Vo voľbách do národnej rady konaných 29. februára 2020, ktoré napáda na celom území Slovenskej republiky, navrhovateľka získala podiel 6,96 % z celkového počtu platných hlasov voličov.

4. Podľa názoru navrhovateľky označené voľby do národnej rady neboli uskutočnené ústavným a zákonným spôsobom a navrhovateľka vo vzťahu k priebehu a samotnému výsledku volieb vznáša päť okruhov námietok.

I.1 Námietka navrhovateľky týkajúca sa dôvodného podozrenia z nesprávneho sčítania hlasov v jej neprospech okrskovými volebnými komisiami v rozsahu spôsobom ovplyvniť výsledky volieb

5. Podstatou tejto námietky navrhovateľky je tvrdenie, podľa ktorého „*minimálne v 631 volebných okrskoch došlo k situácii... že príslušným kandidátom... nebolo započítaných celkovo najmenej 872 preferenčných hlasov*“, čo po skutkovej stránke odôvodňuje s poukazom na ňou zozbierané údaje, ktoré označuje ako „*volebné dáta*“. Navrhovateľka túto skutočnosť prepája s úvahou, podľa ktorej v okolnostiach danej veci nemuselo dôjsť len k nezapočítaniu prednostných hlasov pri započítaní hlasu kandidujúcej politickej strane, ale mohlo dôjsť aj k nezapočítaniu celého hlasovacieho lístka, čo by mohlo ovplyvniť výsledky volieb. Z uvedeného dôvodu preto navrhovateľka navrhuje vykonať rekonštrukciu volebného procesu „*preskúmaním volebnej dokumentácie a prepočítaním hlasov (vrátane hlasovacích lístkov posúdených ako neplatné)*“, a to v okrskoch, ktoré bližšie konkretizuje v bode 26 návrhu.

I.2 Námitka navrhovateľky týkajúca sa dôvodného podozrenia o neumožnení poštového hlasovania voličom zo zahraničia v rozsahu spôsobilom ovplyvniť výsledok volieb

6. V rámci tejto argumentačnej línie navrhovateľka poukazuje na to, že zo „[z]ozbieraných volebných dát vyplýva, že minimálne v 189 prípadoch došlo k porušeniu ústavy a volebného zákona v súvislosti s umožnením a realizáciou poštového hlasovania zo zahraničia.“. Na účely preukázania predmetného tvrdenia navrhuje vykonanie dokazovania žiadosťou o poskytnutie súčinnosti adresovanou jednotlivým obciam, ktorou má byť preukázané, či došlo k včasnému zaslaniu hlasovacích lístkov do zahraničia, resp. k ich zaradeniu medzi odovzdané hlasy u príslušných voličov, ktorí túto skutočnosť oznámili v rámci zozbieraných volebných dát. Súčasne navrhovateľka žiada o poskytnutie súčinnosti aj Slovenskú poštu, a. s., a to uložením jej edičnej povinnosti vo vzťahu k zásielkam s hlasovacími lístkami zaslaným zo zahraničia a neprevzatým z pošty do 29. februára 2020 vrátane povinnosti predložiť tieto nevyzdvihnuté zásielky.

7. Navrhovateľka ďalej poukazuje aj na vyjadrenie vtedajšej ministerky vnútra Slovenskej republiky Denisy Sakovej, ktorá na predvolebnom mítingu strany SMER – SD konanom 30. januára 2020 v Považskej Bystrici vyslovila požiadavku v tom zmysle, aby sa viac aktivizovali voliči žijúci na Slovensku a aby o voľbách nerozhodli voliči žijúci v zahraničí, ktorí sa o obraze Slovenska dozvedajú iba z médií, a to spolu s voličmi z hlavného mesta.

I.3 Námitka navrhovateľky týkajúca sa dôvodného podozrenia o nezákonom vyhodnotení hlasovacích lístkov ako neplatných v rozsahu spôsobilom ovplyvniť výsledok volieb

8. V rámci tejto námietky navrhovateľka poukazuje na to, že zatiaľ čo pomer odovzdaných platných hlasov k celkovému počtu odovzdaných hlasov vo voľbách za celé územie Slovenskej republiky bol 98,97 %, v niektorých volebných okrskoch bol hlboko pod celoštátnym priemerom. Navrhovateľka predmetné okrsky vo volebnej sťažnosti

výslovne špecifikuje, a to spolu s počtom neplatných hlasov a percentuálnym vyjadrením počtu zúčastnených voličov, ktorí neodovzdali platné hlasy, a tvrdí, že ústavný súd vie „jednoznačne retrospektívne zrekonštruovať vôľu voliča pri volebnom akte.“. Navrhovateľka argumentuje tým, že celkový počet neplatných hlasov v predmetných okrskoch dosiahol počet 3 904, čo je v kontexte 926 hlasov chýbajúcich jej na prekročenie volebného prahu spôsobilé ovplyvniť výsledok volieb. Ako dôkaz navrhuje preskúmať a prepočítať (prinajmenšom) hlasy z volebných okrskov, ktoré konkretizuje v bode 37 návrhu, a to na účely zistenia, či došlo k správne posúdeniu hlasovacích lístkov, ktoré boli vyhodnotené ako neplatné.

I.4 Námietka navrhovateľky týkajúca sa dôvodného podozrenia o nezákonom nezapočítaní odovzdaných hlasovacích lístkov v rozsahu spôsobilom ovplyvniť výsledok volieb

9. Navrhovateľka svoj návrh v tejto časti odôvodňuje tým, že zatiaľ čo pomer odovzdaných hlasov k celkovému počtu voličov, ktorí si prevzali hlasovacie lístky osobne alebo ich odovzdali na poštovú prepravu za celé územie Slovenskej republiky, bol 99,91 %, tak vo volebných okrskoch, ktoré identifikovala v bode 43 návrhu, bol tento pomer veľmi hlboko pod uvedeným celoštátnym podielom a rozdiel medzi počtom zúčastnených voličov a odovzdaných obálok bol päť a viac hlasov. Tieto rozdiely považuje za nevysvetliteľné, keďže v iných okrskoch v bezprostrednom susedstve predmetných okrskov sa podiel neodovzdaných hlasov tak výrazne neodlišuje od celoštátnej hodnoty.

10. Navrhovateľka poukazuje aj na to, že z výsledkov zverejnených komisiou vyplýva, že v okrskoch uvedených v bode 45 návrhu dosiahla podozrivo nízke volebné výsledky, ktoré boli o 50 % a viac nižšie ako výsledky dosiahnuté v celej obci, v ktorej sa príslušný okrsk nachádza. Navrhovateľka ďalej v bode 46 návrhu uvádza volebné okrsky, v ktorých nezískala ani jeden hlas napriek tomu, že v nich hlasovalo aspoň 200 voličov. Tieto odchýlky považuje za nevysvetliteľné, ktoré v jej predstavách vyvolávajú dôvodné podozrenie, že vo všetkých označených okrskoch mohlo dochádzať k manipulácii

s odovzdanými hlasmi takým spôsobom, že hlasy riadne a platne odovzdané sa do volebného výsledku nepremietli.

11. Navrhovateľka ďalej uvádza, že súčet neodovzdaných, resp. nezapočítaných hlasov v uvedených volebných okrskoch predstavuje prinajmenšom 1 457, čo v kontexte jej chýbajúcich 926 hlasov na prekročenie volebného prahu predstavuje potenciálne vadu spôsobilú ovplyvniť vyhlásené výsledky volieb. Ako dôkazný prostriedok navrhuje preskúmať volebnú dokumentáciu a prepočítať hlasy (prinajmenšom) z volebných okrskov uvedených v bode 44 návrhu, a to na účely preskúmania, či došlo k správne posúdeniu hlasovacích lístkov vyhodnotených za neplatné. Zároveň navrhuje výsluch svedkov – členov príslušných okrskových volebných komisií k vysvetleniu dôvodov disproporčného počtu neodovzdaných hlasov.

I.5 Námietka navrhovateľky týkajúca sa menej priaznivého zaobchádzania s ňou ako koalíciou v porovnaní s inými (faktickými) koalíciami, ktoré sa zúčastnili volieb

12. Navrhovateľka tvrdí, že kandidovala ako koalícia dvoch strán, a preto musela na vstup do národnej rady splniť podmienku získania aspoň 7 % platne odovzdaných hlasov. V tejto súvislosti poukazuje na to, že iné kandidujúce strany mali na svojich kandidátnych listinách aj kandidátov, ktorí neboli ich členmi, a teda takto obchádzali zákonnú úpravu, pretože im na vstup do parlamentu postačovalo prekonať volebný prah 5 % platne odovzdaných hlasov. Táto časť volebnej sťažnosti má vplyv aj na formuláciu eventuálneho petitu návrhu, pretože ak by ústavný súd prijal túto jej argumentáciu, tak by sa len zmenili počty mandátov, ktoré získali jednotlivé politické strany, a to v dvoch možných alternatívach, ako to žiada v petite svojho návrhu. Keďže ide o právnu otázku, dôkazy k tejto časti svojho návrhu nenavrhuje.

13. Na základe už uvedeného navrhovateľka žiada, aby ústavný súd po prijatí jej návrhu na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Zrušuje výsledky volieb do Národnej rady Slovenskej republiky konaných dňa 29. februára 2020 vyhlásené Štátnou komisiou pre voľby a kontrolu financovania politických strán dňa 1. marca 2020.

[alebo alternatívne...]

Vyhlasuje voľby do Národnej rady Slovenskej republiky konané dňa 29. februára 2020, ktorých výsledky boli vyhlásené Štátnou komisiou pre voľby a kontrolu financovania politických strán dňa 1. marca 2020, za neplatné.

[alebo alternatívne...]

I. Zrušuje rozhodnutie Štátnej komisie pre voľby a kontrolu financovania politických strán (uznesenie č. 60/6/1) zo dňa 1. marca 2020 v časti, v ktorej (a) sa konštatuje, že koalícia Progresívne Slovensko a SPOLU - občianska demokracia nezískala zastúpenie v Národnej rade Slovenskej republiky pre nedosiahnutie prahu 7% odovzdaných platných hlasov, (b) sa rozdeľujú získané mandáty v Národnej rade Slovenskej republiky medzi postupujúcich účastníkov volieb bez účasti koalície Progresívne Slovensko a SPOLU - občianska demokracia a (c) sa pridelujú mandáty v Národnej rade Slovenskej republiky jednotlivým kandidátom postupujúcich účastníkov volieb bez účasti koalície Progresívne Slovensko a SPOLU - občianska demokracia v nasledovnom rozsahu:

v prípade OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OĽANO), NOVÁ, Kresťanská únia (KÚ), ZMENA ZDOLA posledných 5 pridelených mandátov,

v prípade SMER - sociálna demokracia posledné 3 pridelené mandáty,

v prípade SME RODINA posledný 1 pridelený mandát,

v prípade Kotlebovci - Ludová strana Naše Slovensko posledné 2 pridelené mandáty,

v prípade Sloboda a Solidarita posledný 1 pridelený mandát, a v prípade ZA ĽUDÍ posledný 1 pridelený mandát.

v prípade ZA ĽUDÍ posledný pridelený mandát.

II. Vyhlasuje koalíciu Progresívne Slovensko a SPOLU - občianska demokracia za zvolenú do Národnej rady Slovenskej republiky s 13 mandátmi poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, ktoré sa pridelujú nasledovným kandidátom kandidujúcim na kandidátnej listine koalíciu Progresívne Slovensko a SPOLU - občianska demokracia...“

II.

Relevantná právna úprava v konaní vo volebných veciach

14. Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb do národnej rady.

15. Podľa čl. 130 ods. 2 ústavy zákon ustanoví, kto má právo podať návrh na začatie konania podľa čl. 129.

16. Podľa § 42 ods. 2 písm. j) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je návrh na začatie konania o ústavnosti a zákonnosti volieb do národnej rady podľa čl. 129 ods. 2 ústavy.

17. Podľa § 156 zákona o ústavnom súde účelom konania vo volebných veciach je napraviť prípadnú neústavnosť alebo nezákonnosť napadnutých volieb, a tým zabezpečiť slobodnú súťaž politických síl.

18. Podľa § 157 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania podľa čl. 129 ods. 2 ústavy o ústavnosti a zákonnosti volieb do národnej rady môže podať politická strana alebo politické hnutie alebo ich koalícia, ktoré podali platnú kandidátnu listinu podľa osobitných predpisov.

19. Podľa § 159 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania vo volebných veciach možno podať do desiatich dní po vyhlásení výsledku volieb.

20. Zo skutočností uvedených v bode 2 odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že navrhovateľka je oprávnenou na podanie návrhu na začatie konania o ústavnosti a zákonnosti volieb do národnej rady a svoj návrh podala včas.

21. Podľa § 163 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže

- a) vyhlásiť voľby za neplatné,
- b) zrušiť napadnutý výsledok volieb,
- c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený,
- d) návrhu na začatie konania nevyhovieť.

22. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

23. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

24. Predmetom aktuálneho návrhu na začatie konania podľa čl. 129 ods. 2 ústavy o ústavnosti a zákonosti volieb do národnej rady je navrhovateľkou tvrdené porušenie čl. 1 ods. 1, čl. 30 ods. 1, 3 a 4 a čl. 74 ods. 1 ústavy a § 2, § 42, § 43 a § 61 volebného zákona postupom príslušných volebných orgánov vo volebnom procese.

25. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

26. Podľa čl. 30 ods. 1 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.

27. Podľa čl. 30 ods. 3 ústavy volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.

28. Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

29. Podľa čl. 74 ods. 1 ústavy poslanci sú volení vo všeobecných, rovných, priamych voľbách s tajným hlasovaním.

30. Podľa § 2 volebného zákona voľby sa konajú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním.

31. Podľa § 42 volebného zákona právo voliť do Národnej rady Slovenskej republiky má občan Slovenskej republiky.

32. Podľa § 43 volebného zákona za poslanca Národnej rady Slovenskej republiky môže byť zvolený občan Slovenskej republiky, ktorý najneskôr v deň konania volieb dovŕši 21 rokov veku a má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky.

33. Podľa § 61 volebného zákona po vybratí hlasovacích lístkov z obálok okrsková volebná komisia rozdeľuje hlasovacie lístky podľa politických strán a koalícií. Sčítava hlasovacie lístky odovzdané pre každú politickú stranu a koalíciu, vylúči neplatné hlasovacie lístky a zisťuje počet voličov, ktorí využili právo prednostného hlasu pre kandidátov politickej strany alebo koalície. Ďalej okrsková volebná komisia sčítava prednostné hlasy, ktoré boli odovzdané jednotlivým kandidátom na hlasovacích lístkoch. Výsledky uvádza v zápisnici o priebehu a výsledku hlasovania vo volebnom okrsku.

34. Vzhľadom na charakter námietok navrhovateľky, ktorými spochybňuje neústavnosť a nezákonnosť volieb do národnej rady a ktorý sám osebe vyvolal rozhodnutie o veci bez prijatia návrhu na ďalšie konanie, ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať označených účastníkov konania (politické strany a hnutia, ktoré získali zastúpenie v národnej rade), aby sa vyjadrili k obsahu návrhu na začatie konania o ústavnosti a zákonnosti volieb do národnej rady.

III.

Judikatúrne východiska

35. Podstatou ochrany ústavnosti ústavným súdom vo volebných veciach je ochrana práv zaručených v čl. 30 ústavy, t. j. aktívneho a pasívneho volebného práva. Všeobecné volebné právo, ktoré je v tomto článku zaručené, znamená právo všetkých občanov v danom štáte, ktorí dosiahli istú vekovú hranicu, jednak svojím hlasom spolurozhodovať pri tvorbe zastupiteľských orgánov (aktívne volebné právo) a jednak uchádzať sa o zvolenie za člena niektorého zo zastupiteľských orgánov (pasívne volebné právo). Rovnosť volebného práva znamená zaručenie toho, aby každý z voličov i kandidátov mal rovnaké postavenie (PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 45/2014, PL. ÚS 25/2015).

36. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 82/07) právomoc ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 163 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb. Každé porušenie volebného zákona nevyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi. Neplatnosť volieb môže spôsobiť len také porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov (PL. ÚS 62/07, PL. ÚS 20/2011, PL. ÚS 6/2015).

37. Rozhodnutie voličov ako suveréna môže teda ústavný súd zmeniť len vo výnimočných prípadoch, keď vady volebného procesu spôsobili alebo mohli preukázateľne spôsobiť, že (by) voliči rozhodli inak a bol (by) zvolený iný kandidát (tu politická strana alebo politické hnutie, príp. ich koalícia). Zrušenie výsledkov volieb alebo vyhlásenie volieb za neplatné nemožno brať ako trest za porušenie volebného zákona, ale ako prostriedok na zaistenie legitimacy zvoleného orgánu (PL. ÚS 12/2015, PL. ÚS 52/2018). Volebné súdnictvo Slovenskej republiky je založené na princípe ochrany mandátu, a preto nie každé porušenie zákona musí nutne viesť k takým závažným dôsledkom, ako je neplatnosť volieb, resp. zrušenie ich výsledku.

38. V rámci konania vo volebných veciach (agendy volebného súdnictva aj vo vzťahu ku konaniam ústavného súdu o týchto veciach) sa neuplatňuje teória tzv. „absolútnych vád“ volebného procesu, t. j. takých porušení volebného zákona, ktoré by mali za následok automatické zrušenie volieb (výsledku hlasovania) alebo vyhlásenie volieb za neplatné. Vzhľadom na túto skutočnosť treba považovať všetky možné pochybenia a vady volebného procesu za relatívne a zvažovať, resp. zohľadňovať ich význam podľa ich vplyvu na výsledok volieb do zastupiteľského orgánu. Overovanie volieb je založené na predpoklade objektívnej súvislosti medzi volebnou vadou a obsadením zastupiteľského orgánu alebo minimálne takej možnej príčinnej súvislosti (princíp potenciálnej kauzality, obdobne PL. ÚS 7/2010, PL. ÚS 3/2018). Túto možnú príčinnú súvislosť však treba vykladať nie iba ako abstraktnú možnosť, ale treba ju v konaní riadne preukázať (PL. ÚS 16/2011, PL. ÚS 28/2014, PL. ÚS 3/2018).

39. V zmysle judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 68/2014, PL. ÚS 22/2017, PL. ÚS 2/2018, PL. ÚS 39/2018) voľby môžu byť spochybnené v zásade tromi spôsobmi, a to tým, že došlo k volebnej chybe (napr. nesprávne sčítanie hlasov a iné číselné omyly), k volebnému deliktu (napr. úmyselne nesprávne sčítanie alebo iné falšovanie volieb počas ich priebehu) alebo k neprípustnému ovplyvňovaniu výsledku hlasovania (napr. oblasť nekalej volebnej súťaže a použitých prostriedkov volebnej kampane).

40. Z judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 118/07, PL. ÚS 11/2011, PL. ÚS 17/2015) ďalej vyplýva, že na to, aby ústavný súd vyhovel návrhu vo volebnej veci (podľa čl. 129 ods. 2 ústavy), musia byť splnené tri základné predpoklady: a) zistenie protizákonnosti volieb, t. j. porušenie zákonov upravujúcich organizáciu a priebeh volieb, prípadne zákonov bezprostredne s nimi súvisiacich, b) príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a navrhovateľom namietanou neplatnosťou volieb a c) intenzita protizákonnosti volieb, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú (boli) prejavom skutočnej vôle voličov. Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb (PL. ÚS 11/2011, PL. ÚS 32/2014).

41. Vychádzajúc z argumentácie navrhovateľky, už uvádzanej právnej úpravy a judikatúrnych záverov ústavného súdu vo vzťahu k jednotlivým námietkam navrhovateľky, ústavný súd uvádza nasledujúce skutočnosti.

IV.

Posúdenie veci ústavným súdom a závery ústavného súdu

IV.1 K námietke navrhovateľky týkajúcej sa dôvodného podozrenia z nesprávneho sčítania hlasov v jej neprospech okrskovými volebnými komisiami v rozsahu spôsobilom ovplyvniť výsledky volieb

42. Možno v úvode podotknúť, že navrhovateľkou predložené „volebné dáta“ obsahujú aj evidentne nekorektné údaje znižujúce ich vierohodnosť, čo zodpovedá zberu dát na webovom sídle <www.kontrola2020.sk> (recesistické, pejoratívne a vulgárne prejavy). To však nemá podstatný vplyv na závery ústavného súdu.

43. V súvislosti s označenou námietkou navrhovateľky ústavný súd predovšetkým uvádza, že voľby do národnej rady upravuje volebný zákon. Zákonodarca sa rozhodol pri týchto voľbách aplikovať systém pomerného zastúpenia ponímaný v tom zmysle,

že volič odovzdáva svoj hlas priamo politickej strane, teda nie priamo osobe kandidujúcej na kandidátnej listine politickej strany (doplnený o možnosť odovzdania prednostných hlasov).

44. Podľa § 55 ods. 1 volebného zákona sa hlasovací lístok vyhotoví pre každú politickú stranu a koalíciu, ktorej kandidátna listina bola zaregistrovaná.

45. Podľa § 53 ods. 3 druhej vety volebného zákona poradie kandidátov na hlasovacom lístku určuje politická strana, pretože poradie kandidátov na hlasovacom lístku musí byť zhodné s poradím na zaregistrovanej kandidátnej listine.

46. Podľa § 58 ods. 4 volebného zákona volič môže zvýhodniť kandidáta tak, že na hlasovacom lístku, ktorý vkladá do obálky, môže zakrúžkovaním poradového čísla najviac u štyroch kandidátov uvedených na jednom hlasovacom lístku vyznačiť, ktorému z kandidátov dáva prednosť.

47. Zákonodarca umožnil výkon aktívneho volebného práva pri voľbách do národnej rady aj voličom, ktorí nemajú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky (§ 59 volebného zákona), a tiež aj voličom, ktorí síce majú na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, ale v čase volieb sa zdržiavajú mimo jej územia (§ 60 volebného zákona).

48. Pokiaľ ide o zákonné kritériá posudzovania platnosti hlasovacích lístkov, tieto sú upravené v § 62 ods. 1 volebného zákona, z obsahu ktorého vyplýva, že ak je v obálke niekoľko hlasovacích lístkov, sú všetky tieto hlasovacie lístky neplatné. Neplatné sú aj hlasovacie lístky, ktoré nie sú na predpísanom tlačive, a hlasovacie lístky politických strán alebo koalícií podľa § 55 ods. 8 volebného zákona.

49. V prípade, ak volič dal na hlasovacom lístku prednostný hlas viac ako štyrom kandidátom, hlasovací lístok sa počíta v prospech politickej strany alebo koalície, na prednostné hlasy sa však neprihliada (§ 62 ods. 2 volebného zákona).

50. Samotné posudzovanie platnosti hlasovacích lístkov a obálok upravuje volebný zákon pre všetky druhy volieb na území Slovenskej republiky v § 29 volebného zákona tak, že po skončení hlasovania dá predseda okrskovej volebnej komisie zapečatiť nevydané hlasovacie lístky a obálky a potom dá otvoriť volebnú schránku. Ak okrsková volebná komisia na žiadosť použila aj prenosnú volebnú schránku, obsah schránok po ich otvorení zmieša (§ 29 ods. 1 volebného zákona). Okrsková volebná komisia následne sčíta obálky a porovná ich počet so záznamami v zozname voličov. Obálky, ktoré nemajú náležitosti podľa § 22 ods. 3, a hlasovacie lístky, ktoré neboli v obálke, okrsková volebná komisia vylúči (§ 29 ods. 2 volebného zákona).

51. Podľa § 29 ods. 3 volebného zákona poškodenie hlasovacieho lístka alebo obálky nemá vplyv na ich platnosť. Na prečiarknutie a dopisovanie hlasovacieho lístka sa neprihliada. V sporných prípadoch rozhoduje o platnosti hlasovacieho lístka a obálky okrsková volebná komisia s konečnou platnosťou (§ 29 ods. 4 volebného zákona).

52. Z označenej právnej úpravy vyplýva, že nezastupiteľnú úlohu vo volebnom procese plnia volebné komisie. Voľby riadi štátna komisia (§ 12 ods. 1 volebného zákona). Pre voľby do národnej rady sa ďalej zriaďujú okresné volebné komisie a okrskové volebné komisie (§ 12 ods. 2 časť vety pred bodkočiarkou volebného zákona).

53. Navrhovateľka mala možnosť mať zastúpenie vo všetkých okresných volebných komisiách a tiež aj vo všetkých okrskových volebných komisiách, pretože z označenej právnej úpravy vyplýva, že do okresnej volebnej komisie môže delegovať politická strana alebo koalícia, ktorej kandidátna listina bola zaregistrovaná, jedného člena a jedného náhradníka (§ 47 ods. 1 prvá veta volebného zákona) a do okrskovej volebnej komisie môže delegovať politická strana alebo koalícia, ktorej kandidátna listina bola zaregistrovaná, jedného člena a jedného náhradníka (§ 48 ods. 1 prvá veta volebného zákona).

54. Okrem iných činností okresná volebná komisia vyhotovuje zápisnicu o výsledku hlasovania [§ 47 ods. 8 písm. e) volebného zákona] a okrsková volebná komisia aj sčítava hlasy a vyhotovuje zápisnicu o priebehu a výsledku hlasovania vo volebnom okrsku [§ 49

ods. 8 písm. c) volebného zákona]. Ak niektorý z členov okrskovej volebnej komisie zápisnicu o priebehu a výsledku hlasovania vo volebnom okrsku nepodpíše, môže v zápisnici uviesť dôvody nepodpísania (§ 30 ods. 4 prvá veta volebného zákona). V prípade, ak niektorý z členov okresnej volebnej komisie nepodpíše zápisnicu, môže v nej uviesť dôvody jej nepodpísania (§ 32 ods. 4 tretia veta volebného zákona).

55. Navrhovateľka vo svojom návrhu ani netvrdí (o to menej preukazuje), že by jej bola upretá možnosť mať zastúpenie vo volebných komisiách kreovaných pre voľby do národnej rady, ktoré sa konali 29. februára 2020. Takisto z podaného návrhu nevyplýva žiadne tvrdenie, ktorým by namietala akékoľvek vady pri posudzovaní hlasovacích lístkov a sčítavaní hlasov v jej neprospech. Je prirodzené, že zastúpenie vo volebných komisiách slúži aj na to, aby bola zabezpečená kontrola zákonnosti a ústavnosti priebehu volebného procesu (férovosti volieb). Zákonná úprava predpokladá, že v procese volieb môže dôjsť k nedostatkom a práve preto umožňuje aktérom volieb, ktorými sú v prípade volieb do národnej rady politické strany a politické hnutia a ich koalície, aby prostredníctvom svojich zástupcov vykonávali dohľad nad ich priebehom. Zistené nedostatky môžu zástupcovia politických strán a politických hnutí a ich koalícií namietat', čo sa následne premietne do zápisníc volebných komisií. Taktiež nemožno opomenúť ani tú skutočnosť, že voľby podliehajú aj tzv. občianskej kontrole.

56. Podozrenie navrhovateľky o volebnej manipulácii má podľa jej tvrdení primárne vyplývať z voličmi signalizovaných nepresností pri sčítaní prednostných hlasov. Ako navrhovateľka sama uvádza, nesprávne sčítanie prednostných hlasov na jednotlivých volebných lístkoch nemôže zmeniť stav nedosiahnutia potrebného počtu hlasov na prekročenie volebného prahu dotknutej politickej strany alebo koalície. Túto námietku preto ústavný súd nepovažuje za takú, ktorá by bola spôsobilá vstupovať do jeho úvahy o možnej nezákonnosti, prípadne neústavnosti označených volieb.

57. Za chybnú považuje ústavný súd aj jej nadväzujúcu úvahu, podľa ktorej ňou indikované nesprávnosti pri sčítavaní prednostných hlasov vyvolávajú odôvodnený predpoklad o možnosti nesprávneho sčítania voličských hlasov v jej neprospech, teda

že v uvedených prípadoch nebol správne započítaný celý hlasovací lístok. Neopodstatnenosť navrhovateľkinej úvahy vyplýva predovšetkým zo spôsobu hlasovania upraveného v § 58 ods. 4 volebného zákona, pri ktorom volič vkladá do obálky jeden hlasovací lístok znejúci na určitú politickú stranu. Nesprávne posúdenie prednostných hlasov na hlasovacom lístku neznamena nepričítanie tohto hlasovacieho lístka dotknutej strane (čo je praktickým dôsledkom zákonodarcom aplikovaného proporcionálneho volebného systému pre voľby do národnej rady). Z toho vyplýva, že zaoberať sa otázkou prednostných hlasov je zmysluplné len v prípade platne odovzdaného hlasovacieho lístka, keďže chybné vyznačenie prednostných hlasov, či už v podobe prekročenia volebným zákonom ohraničeného počtu štyroch prednostných hlasov, alebo pri nedodržaní ustanovenej formy vyznačenia prednostného hlasu (zakrúžkovanie), právna úprava spája len s neprihliadnutím na prednostné hlasy, avšak nie je tým negované pričítanie hlasovacieho lístka politickej strane alebo koalícii (§ 62 ods. 2 volebného zákona). To znamená, že vady pri vyznačovaní alebo posudzovaní prednostných hlasov nepredstavujú okolnosť, ktorá by bola spôsobilá ovplyvniť celkový počet hlasov odovzdaných pri voľbách pre predmetný volebný subjekt.

58. Inými slovami povedané, neplatnosť hlasovacieho lístka je možná prakticky len vzhodením do volebnej schránky prázdnej obálky, obálky s iným než predpísaným hlasovacím lístkom alebo s dvoma alebo viacerými hlasovacími lístkami. Oproti tomu sčítanie prednostných hlasov poskytnutých zakrúžkovaním poradového čísla najviac štyroch kandidátov na jednom hlasovacom lístku môže byť v okrskovej volebnej komisii problematické s oveľa vyššou mierou pravdepodobnosti (rolu tu môže zohrať viacero faktorov vrátane až druhotného významu prednostných hlasov pre politickú stranu alebo koalíciu z hľadiska jej celkového, nepersonalizovaného výsledku ako subjektu politickej súťaže). Ako teda už bolo uvedené, aj v prípade nesprávneho (zmätočného) zakrúžkovania na hlasovacom lístku alebo v prípade nesprávneho posúdenia takého zakrúžkovania okrskovou volebnou komisiou, príslušná politická strana hlas získa.

59. Z hľadiska posudzovania navrhovateľkinho návrhu je relevantný aj rozdiel medzi ňou prezentovanou konkrétnou množinou voličmi avizovaných nepresností pri sčítaní prednostných hlasov na strane jednej a nulovou množinou voličmi indikovaných nepresností v tej časti jej argumentácie, ktorá sa týka volebných obvodov, v ktorých navrhovateľka nedosiahla žiaden hlas, na strane druhej. Za podstatnú v tomto zmysle považuje ústavný súd práve okolnosť, že navrhovateľka neuvádza, že by ktokoľvek tvrdil (a ani to samo osebe nemusí byť postačujúce, ale táto okolnosť predstavuje kvalitatívny rozdiel oproti údajom týkajúcim sa prednostných hlasov), že v dotknutých volebných obvodoch navrhovateľku volil, čo by za ďalších podmienok mohlo vytvárať relevantnú argumentačnú platformu na spochybnenie zákonnosti a ústavnosti priebehu a výsledku volieb.

60. Ústavný súd preto za základ svojho rozhodovania o návrhu navrhovateľky proti výsledkom napadnutých volieb v tejto časti považoval oficiálny výsledok sčítania, ku ktorému dospeli volebné komisie a o ktorom navrhovateľka neuvádza, že by bol spochybnený niektorým z ich členov. Navrhovateľka teda vo svojom návrhu netvrdí, že by zápisnice volebných komisií nepodpísal ktorýkoľvek člen týchto komisií s využitím možnosti odmietnutia podpisu a uvedením dôvodu odmietnutia alebo bez neho. Takto zistený výsledok volieb preto nemožno spochybňovať alebo považovať za nezákonný bez toho, aby existovali konkrétne dôkazy o manipulácii s hlasmi voličov alebo o nesprávnom sčítaní hlasovacích lístkov.

61. Navrhovateľka tak v rozsahu tejto námietky neunesla bremeno tvrdenia (a teda ani dôkazné bremeno) vo vzťahu k relevantným okolnostiam. Dôvody namietanej neústavnosti a nezákonnosti napadnutých volieb založila len na hypotetických tvrdeniach, ktoré však ani v prípade ich pravdivosti nemohli viesť k odlišnému volebnému výsledku.

62. Súčasťou zákonných náležitostí návrhu sú dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 158 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na navrhovateľovi, aby v záujme prijatia jeho návrhu ústavným súdom na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil

také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne pravdepodobné a zároveň sú spôsobilé preukázať porušenie volebného zákona odôvodňujúce záver o inom legitímnom výsledku volieb. V tejto súvislosti ústavný súd už iba dodáva, že funkcia ústavného súdu v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahradzovať, prípadne doplňovať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude ústavný súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces (m. m. PL. ÚS 3/2010).

63. Sumarizujúc už uvedené, je potrebné uzavrieť, že v rozsahu tejto námietky nemôže návrh z povahy veci (pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi prednostnými hlasmi a výsledkom volieb pre navrhovateľku, a teda ani pre výsledok volieb v širšom zmysle) spochybníť ústavnosť ani zákonnosť volieb, teda ani vyvolať záver o možnosti namietaného porušenia čl. 30 ods. 1, 3 a 4 a čl. 31 ústavy a § 61 volebného zákona, čo podmieňuje posúdenie návrhu v tejto časti ako zjavne neopodstatneného.

IV.2 K námietke navrhovateľky týkajúcej sa dôvodného podozrenia o neumožnení poštového hlasovania voličom zo zahraničia v rozsahu spôsobilom ovplyvniť výsledok volieb

64. Navrhovateľkou uvádzané údaje o znemožnení hlasovania voličmi zo zahraničia predpokladajú porušenie povinností orgánmi, ktoré vykonávali pôsobnosť pri zabezpečení voľby poštou zo zahraničia podľa § 59 a § 60 volebného zákona, keď množstvo namietaných pochybení zistených navrhovateľkou zberom údajov je v jej návrhu kvantitatívne ohraničený počtom 189.

65. Vzhľadom na charakter údajov prezentovaných navrhovateľkou možno reálne pripustiť aj skutkové alternatívy, že (v prípade pravdivosti tvrdení osôb poskytujúcich údaje) k znemožneniu hlasovania zo zahraničia mohlo dôjsť inak, než uvádza navrhovateľka, a to bez súčasného porušenia povinností obcí alebo okrskových volebných

komisií (v intenciách bodu 33 návrhu ide o súvislosť s voľbou poštou voličmi, ktorí majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a v čase volieb sa zdržiavali mimo jej územia podľa § 60 volebného zákona, kde je činná obec a v nadväznosti na obec okrsková volebná komisia, nie o voľbu poštou voličmi, ktorí nemajú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky podľa § 59 volebného zákona, kde je činné Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a v nadväznosti na toto ministerstvo okrsková volebná komisia utvorená pre osobitný okrskok).

66. V tejto súvislosti možno uvažovať o celom rade potenciálnych faktorov, ktoré súvisia s možným nesprávnym postupom voličov podľa označeného ustanovenia, či už pri podaní žiadosti podľa § 60 ods. 1 volebného zákona, alebo pri postupe voliča podľa § 60 ods. 5 a 6 volebného zákona; z rámca zmysluplných úvah nemožno opomenúť ani okolnosti súvisiace s poštovou prepravou v zahraničí, konkrétne s jej celkovým zlyhaním alebo oneskoreným priebehom, ktoré majú povahu „*vis maior*“ a z hľadiska spochybnenia legálneho priebehu volieb nie sú relevantné. Samozrejme, nemožno vylúčiť ani situáciu, že k zlyhaniu môže dôjsť aj v prípade dotknutých tuzemských orgánov – ako všeobecne, tak aj v intenciách konania o volebnej sťažnosti, je však primárne potrebné vychádzať z predpokladu ich postupu v súlade s právnym poriadkom. Taká domnienka je síce vyvrátiteľná, ale na jej spochybnenie a vyvolanie dokazovania na tento účel by muselo byť podozrenie dostatočne určité. Muselo by byť prezentované aj vo vzťahu k fakticky konkretizovanému konaniu alebo opomenutiu, ktoré je porušením právnych povinností (nielen ako hypotetický predpoklad znemožnenia voliť určitým typom nesprávneho postupu). Bez toho nemôžu byť navrhovateľkou zozbierané dáta interpretované so záverom, že je potrebné plošným alebo minimálne rozsiahlym dokazovaním zisťovať, či sa volebné lístky do zahraničia naozaj (a spolu aj s obálkami) odoslali, či pri ich spätnom odoslaní v návratovej obálke boli obcami prevzaté na pošte, odovzdané po vyhlásení hlasovania za začaté príslušným okrskovým volebným komisiám a riadne zaradené medzi odovzdané hlasy (spôsobom predpokladaným v § 60 ods. 9 volebného zákona), ako je to po obsahovej stránke vymedzené v bodoch 32 a 33 návrhu.

67. Dôležitým kritériom pre rozhodnutie v prospech návrhu navrhovateľky je aj hodnotenie intenzity protiprávnosti, ktorá by umožňovala racionálne spochybniť oficiálne výsledky volieb a dôvodne vyvolať pochybnosť o tom, či sú prejavom skutočnej vôle voličov.

68. Ústavný súd už uviedol, že dosiahnutie absolútneho súladu prípravy a priebehu volebného procesu so zákonom je prakticky neuskutočniteľné. Ak by sa nespokojnosť politických strán a hnutí zúčastnených na voľbách s volebnými výsledkami prejavila vždy po voľbách iniciovaním konania pred ústavným súdom, môže to viesť k spochybňovaniu zastupiteľskej demokracie a inštitútu volieb. Vyhlásenie volieb za neplatné, resp. zrušenie ich výsledku z dôvodu nepatrného porušenia ustanovení volebného zákona totiž vytvára možnosti pre vedomú manipuláciu s voľbami (napr. PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 85/07).

69. Vo veci navrhovateľky by sa potrebná intenzita protiprávnosti dosiahla iba v prípade, ak by evidentnou príčinou jej neúčasti na procese pridelenia mandátov v novo kreovanej národnej rade boli (a primárne aspoň mohli byť) tvrdené porušenia zákonných ustanovení upravujúcich prípravu a priebeh volieb (tu predovšetkým už počtom indikovaných prípadov nezapočítania odovzdaného hlasovacieho lístka). Tvrdené porušenie volebných pravidiel, ktoré teda nebolo ani spôsobilé privodiť iný konečný výsledok volieb vo vzťahu k navrhovateľke, než aký bol oficiálne oznámený, stráca potenciál byť úspešne namietaným v konaní o volebných veciach.

70. Zhrnúc už uvedené, počet navrhovateľkou indikovaných podozrení z volebnej protiprávnosti v rozsahu 189 individuálnych prípadov je nepostačujúci na to, aby táto časť argumentácie navrhovateľky mohla viesť k záveru o možnosti ovplyvnenia výsledku volieb, čo sa následne premieta aj do záveru o nemožnosti porušenia čl. 30 ods. 1 a 3 a čl. 31 ústavy a § 59 a § 60 volebného zákona.

71. Je potrebné ešte dodať k čiastkovej námietke pripojenej k argumentom o hlasovaní zo zahraničia, že výroky v dotknutom období úradujúcej ministerky vnútra Slovenskej republiky boli touto osobou prednesené na politickom mítingu ako kandidujúcou

členkou politickej strany a evidentne neprekročili rámec korektného vedenia volebnej kampane (výzva na aktivizáciu na Slovensku žijúcich voličov).

IV.3 K námietke navrhovateľky týkajúcej sa dôvodného podozrenia o nezákonom vyhodnotení hlasovacích lístkov ako neplatných v rozsahu spôsobilom ovplyvniť výsledok volieb

72. Rozhodujúcim kritériom, od ktorého sa odvíja predpoklad navrhovateľky o protiprávnosti volebného procesu, je štatistický údaj o pomere odovzdaných platných hlasov (hlasovacích lístkov) k celkovému počtu odovzdaných hlasov a odchýlka pre tento údaj v niektorých volebných okrskoch od celoštátneho priemeru. Tento priemer je vyjadrený hodnotou 98,97 %, čo znamená, že pomer neplatných hlasovacích lístkov má v celoštátnom priemere zodpovedať hodnote 1,03 %, a pritom v navrhovateľkou uvádzanej tabuľke sú prezentované údaje o 106 volebných okrskoch, v ktorých tento pomer zodpovedá hodnote od 3,06 % do 28,82 %, čo je podľa nej nevysvetliteľné.

73. Ústavný súd vychádza z premisy, že štatistický priemer je vždy ohraničený vyššími aj nižšími hodnotami (vrátane tých, ktoré sú pri hranici alebo tvoria hranicu pásma odchýlky) a hodnota priemeru je od konkrétneho počtu, resp. percenta neplatných hlasovacích lístkov v konkrétnom volebnom okrsku nezávislá (okrem súvislostí matematického výpočtu priemeru), a naopak. Námietka o selektívnych a miestne orientovaných štatistických odchýlkach od celoštátneho priemeru môže byť vhodným podnetom na rôzne zameraný spoločenskovedný (napr. politologický alebo sociologický) výskum, ktorý daný fenomén môže popísať aj ako prejav negativistického postoja istého spektra voličov, nemôže však predstavovať relevantnú argumentačnú bázu spôsobilú spochybniť zákonnosť priebehu volieb a ich celkového výsledku.

74. Na tejto úrovni teda nemožno relevantne vyvolať pochybnosť o činnosti stošiestich okrskových volebných komisií s uvádzaným geografickým rozmiestnením vo všetkých regiónoch, resp. vyšších územných celkoch. Politicky pluralitné zloženie okrskových volebných komisií podľa § 49 ods. 1 až 4 volebného zákona, spôsob sčítania

hlasov v okrskovej volebnej komisii podľa § 61 volebného zákona, posudzovanie platnosti hlasovacích lístkov podľa § 62 volebného zákona a overovanie zápisníc okresnou volebnou komisiou (za možnej prítomnosti členov a zapisovateľov volebných komisií, členov ich odborných sumarizačných útvarov, zástupcov kandidujúcich politických strán a koalícií, pozorovateľov vyslaných medzinárodnými organizáciami, ako aj iných komisiou odsúhlasených osôb) stavia úvahy o možnom nesprávnom posudzovaní platnosti volebných lístkov podľa § 62 volebného zákona do pozície krajnej nepravdepodobnosti. Pre možnosť nielen vyhovenia volebnej sťažnosti, ale aj pre pristúpenie k dôkaznému prieskumu hlasovania v dotknutých volebných okrskoch ústavným súdom by musel taký záver vyznieť práve opačne.

75. Pokiaľ navrhovateľka uvádza možnosť nesprávneho posudzovania platnosti hlasovacích lístkov v rozpore s aktuálnou judikatúrou ústavného súdu so zameraním na materiálny prístup pri takom posudzovaní, uvedená otázka je aktuálna pri zisťovaní skutočne prejavenej vôle voliča pri úprave hlasovacích lístkov z hľadiska možnosti personálneho výberu z viacerých kandidátov zakrúžkovaním ich poradového čísla. To podmieňuje rôzne situácie posúdenia platnosti/neplatnosti nedokonalej, nepresnej alebo atypickej úpravy hlasovacieho lístka (m. m. PL. ÚS 34/2014, PL. ÚS 22/2014, PL. ÚS 52/2018).

76. Popísaná situácia môže ovplyvniť výsledok volieb prezidenta, predsedu samosprávneho kraja, starostu obce, ale aj poslancov zastupiteľstiev samosprávnych krajov a obcí, keď sa vyhotoví spoločný hlasovací lístok pre všetkých kandidátov (§ 105 ods. 1, § 143 ods. 1, § 148 ods. 1, § 175 ods. 1 a § 180 ods. 1 volebného zákona) a hlasuje sa zakrúžkovaním poradového čísla kandidáta, resp. viacerých kandidátov (§ 107 ods. 5, § 150 ods. 3 a § 182 ods. 3 volebného zákona). V tomto kontexte navrhovateľka argumentuje na pozadí rozhodnutí ústavného súdu, ktoré sa týkali volieb do orgánov územnej samosprávy, teda volieb vybudovaných na väčšinovom volebnom systéme, pri ktorom má nesprávne posúdenie úpravy hlasovacieho lístka priamy vplyv na volebný výsledok kandidáta. Uvedené závery však nemožno prenášať do procesu volebného kreovania

národnej rady, pretože nesprávna úprava hlasovacieho lístka takýto dôsledok, ako je už uvedený, nemá.

77. V prípade volieb do národnej rady (rovnako pri voľbách do Európskeho parlamentu) sa hlasovací lístok vyhotoví pre každú politickú stranu a koalíciu, ktorej kandidátna listina bola zaregistrovaná, a až v nadväznosti na to sú potom na nej uvedené poradové čísla, mená, priezviská a ďalšie údaje jednotlivých kandidátov za dotknutú stranu alebo koalíciu (§ 55 ods. 1 a 3 volebného zákona). Hlasuje sa prostredníctvom vloženia do obálky len jedného hlasovacieho lístka (pre dotknutú stranu alebo koalíciu) a zakrúžkovaním poradových čísel sa pritom vyznačujú prednostné hlasy výberom medzi kandidátmi uvedenými na tomto lístku (§ 58 ods. 4 volebného zákona). Skúmanie reálne prejavenej vôle voliča pri posudzovaní platnosti hlasu vo vzťahu k politickej strane alebo koalícii (o čo ide v aktuálne posudzovanom prípade) je relevantné podľa § 62 ods. 1 volebného zákona a je jednoduché (musí ísť len o jeden hlasovací lístok na predpísanom tlačive). Chyby pri krúžkovaní poradových čísel môžu vyvolať len neprihliadnutie na prednostné hlasy (§ 62 ods. 2 volebného zákona) a táto okolnosť nemôže ovplyvniť výsledok politickej strany alebo koalície.

78. Predmetná argumentácia navrhovateľky preto nie je spôsobilá ovplyvniť záver o zákonnosti a ústavnosti dosiahnutého výsledku volieb, a preto ani prijať záver o možnom porušení čl. 30 ods. 1 a čl. 31 ústavy a § 61 a § 62 volebného zákona.

IV.4 K námietke navrhovateľky týkajúcej sa dôvodného podozrenia o nezákonnom nezapočítaní odovzdaných hlasov v rozsahu spôsobilom ovplyvniť výsledok volieb

79. V tomto prípade je prvým z troch rozhodujúcich kritérií, od ktorého sa odvíja navrhovateľkin predpoklad protiprávnosti volebného procesu, štatistický údaj o pomere odovzdaných hlasov k celkovému počtu voličov, ktorí si prevzali hlasovacie lístky osobne alebo ich odovzdali poštou, a odchýlka pre tento údaj v niektorých volebných okrskoch od celoštátneho priemeru. Celoštátny priemer je v návrhu vyjadrený hodnotou 99,91 %, to znamená, že pomer prevzatých a neodovzdaných hlasovacích lístkov má v celoštátnom

priemere zodpovedať hodnote 0,09 %. V navrhovateľkou pripojenej tabuľke sú potom prezentované údaje o 87 volebných okrskoch s celoštátnym geografickým rozložením, v ktorých tento pomer zodpovedá hodnote od 0,46 % do 15,27 % (z toho v 12 prípadoch nad 3 %), čo je podľa navrhovateľky nevysvetliteľné.

80. Druhým kritériom predpokladu navrhovateľky o protiprávnosti volebného procesu je štatistický údaj o jej „podozrivo“ nízkych volebných výsledkoch v 31 volebných okrskoch (opäť s celoštátnym geografickým rozložením), ktoré boli minimálne o 50 % nižšie ako jej volebné výsledky dosiahnuté v celej obci, v ktorej sa volebný okrsk nachádza. Aj tento údaj považuje navrhovateľka za nevysvetliteľný.

81. Napokon tretím z týchto kritérií je štatistický údaj o 18 volebných okrskoch (geograficky sa nachádzajúcich v Košickom, Prešovskom a Banskobystrickom samosprávnom kraji), v ktorých nedosiahla žiaden hlas napriek tomu, že v nich hlasovalo aspoň 200 voličov, čo sa má líšiť aj od výsledkov v celom okrese.

82. V súvislosti s označenými námietkami je potrebné uviesť, že tieto sa týkajú spochybnenia legálneho priebehu volebného procesu a sú založené výlučne na číselných štatistických údajoch formulovaných ako odchýlka od štatistického priemeru daného ukazovateľa a ako nulový počet hlasov odovzdaných navrhovateľke v určitých volebných okrskoch.

83. V nadväznosti na uvedené považuje ústavný súd za potrebné poukázať na východiskové tézy, ktoré sú súčasťou obsahu časti IV.3 (predovšetkým body 73 a 74), a upresniť ich pre aktuálne riešený, druhovo rovnorodý okruh problematiky. V zmysle uvedeného údaje prezentované navrhovateľkou samy osebe porušenie ústavy a ani volebného zákona nepredstavujú, majú len vyvolať pochybnosť o dodržaní volebného zákona (resp. záver o jeho porušení) orgánmi, ktoré sa na priebehu volieb podieľali. Navrhovateľkou uvádzané údaje pritom mohli byť generované aj pri riadnom priebehu volieb (štatistický priemer je vytváraný aj jeho krajnými hodnotami pre určitý údaj), a teda ústavne a zákonne súladný priebeh volieb nie je, ako to uvádza navrhovateľka,

„nepredstaviteľný“. Naopak, návrh predstavuje snahu navrhovateľky vzhľadom na relatívne nízky počet chýbajúcich hlasov pre prekročenie volebného prahu zistiť, či sa tieto hlasy nenájdu dôkazným preverovaním akýchkoľvek, hoci aj hypoteticky možných, skutkových verzií týkajúcich sa pochybení dotknutých orgánov (tzv. preverenie „pre istotu“).

84. Neboli tvrdené skutočnosti a označené dôkazy, ktoré by mohli zakladať aspoň náznak dôvodného a konkrétne individualizovaného podozrenia, že k zneužitiu hlasovacích lístkov, resp. nezákonnej manipulácii s hlasovacími lístkami došlo, a preto túto námietku možno označiť ako hypotetickú, nemajúcu žiaden právny význam. Výsledky hlasovania, ktoré sú v niektorých prípadoch a parametroch odlišné od štatistického priemeru alebo sú pre navrhovateľku (vzhľadom na jej iné volebné výsledky) nadpriemerne nepriaznivé, nevedú k dôvodnému záveru o možnosti ovplyvnenia výsledku volieb.

85. Ani nulové hodnoty dosiahnuté navrhovateľkou v niektorých volebných okrskoch nie sú nevysvetliteľné, ako už bolo uvedené, navrhovateľka v prípade svojich nulových hodnôt ani len neuvádza, že by ktokoľvek tvrdil (čo samo osebe nemusí byť postačujúce, ale táto okolnosť predstavuje rozdiel oproti údajom týkajúcim sa prednostných hlasov), že v dotknutých obvodoch volil navrhovateľku.

86. Ústavný súd teda, vychádzajúc z odôvodnenia návrhu, konštatuje, že navrhovateľka ani v tejto jeho časti neuviedla okolnosti a nepredložila dôkazy, ktoré by mohli viesť k záveru o protiprávnosti napadnutých volieb, teda ani o protiprávnosti z hľadiska namietaného porušenia čl. 30 ods. 1 a čl. 31 ústavy a § 61 a § 62 volebného zákona.

IV.5 K námietke navrhovateľky týkajúcej sa menej priaznivého zaobchádzania s ňou ako koalíciou v porovnaní s inými (faktickými) koalíciami, ktoré sa zúčastnili volieb

87. Podstatou argumentácie navrhovateľky je námietka účasti tzv. faktických zoskupení iných politických strán vo voľbách, keď ich kandidáti kandidovali na kandidátnej

listine jednej z nich, čím podľa navrhovateľky obchádzali zákonnú úpravu, pretože im na vstup do národnej rady postačovalo prekonať volebný prah 5 % platne odovzdaných hlasov a v skutočnosti išlo o koalíciu, ktorá mala byť podrobená vyššiemu volebnému prahu rovnako ako navrhovateľka.

88. Pravidlá ustanovené volebným zákonom sú jednoznačné a v praxi doterajších volieb sú aj jednoznačne akceptované.

89. Pokiaľ ide o kandidátnu listinu či už politickej strany alebo koalície politických strán, musí obsahovať zoznam kandidátov s údajmi uvedenými v § 50 ods. 3 písm. b) volebného zákona, medzi ktorými nie je údaj o členstve v dotknutej politickej strane. Znamená to, že na kandidátnej listine politickej strany, ale aj koalície politických strán môžu kandidovať aj členovia iných strán alebo osoby bez členstva v politickej strane [členstvo v politickej strane je relevantné len z hľadiska § 50 ods. 4 písm. c) bodu 2 a ods. 7 volebného zákona, čo nesúvisí s kandidátmi uvedenými na kandidátnej listine]. Obmedzenie týkajúce sa kandidátov vyplýva len z § 50 ods. 4 písm. a) volebného zákona, a to v tom smere, že žiaden kandidát nesmie kandidovať na inej kandidátnej listine. Prípustná je teda len „monokandidatúra“ spojená s jednou volebnou listinou, avšak bez požadovania členstva v (ktorejkoľvek) politickej strane. Sankciou za „polykandidatúru“ je postup štátnej komisie podľa § 51 ods. 2 písm. d) volebného zákona, ktorá vyčiarkne z kandidátnej listiny kandidáta, ak je uvedený na kandidátnych listinách viacerých politických strán alebo koalícií.

90. Rovnako je zřejmé, že koalícia sa z hľadiska právnej úpravy volieb definuje jej členskými politickými stranami, ktoré podľa § 50 ods. 2 volebného zákona môžu na účely volieb utvoriť koalíciu a podať spoločnú kandidátnu listinu, a pritom politická strana, ktorá je súčasťou koalície, nemôže podať kandidátnu listinu samostatne. Koalícia však musí byť pre jej účasť vo voľbách potvrdená registráciou jej kandidátnej listiny štátnou komisiou podľa § 52 volebného zákona.

91. Z uvedeného vyplýva, že aj politická strana (strany) si môže podľa vopred určených pravidiel vybrať, či bude kandidovať samostatne a umožní alebo neumožní na svojej kandidátnej listine kandidovať aj členom inej politickej strany (strán) alebo osobám bez straníckej príslušnosti (poprípade určeným inou politickou stranou po dohode s ňou), alebo či s inou politickou stranou (stranami) vytvorí koalíciu, podá spoločnú kandidátnu listinu a prijme tým obmedzenia podľa § 66 ods. 2 písm. b) a c) volebného zákona. Je nad rámec týchto úvah rozoberať preferenčné faktory politických strán pre voľbu niektorého z uvedených prístupov a jeho právne či iné výhody alebo nevýhody počas volieb a po vyhlásení ich výsledkov.

92. Koalíciou v právnom zmysle, resp. s právnou relevanciou pre výsledky volieb [vrátane volebného prahu podľa § 66 ods. 2 písm. b) a c) volebného zákona] je teda len to zoskupenie politických strán, ktoré je určené zaregistrovaním kandidátnej listiny koalície štátnou komisiou, ktorá podľa § 52 ods. 6 volebného zákona po zaregistrovaní kandidátnych listín odovzdáva zoznam kandidátov podľa politických strán a koalícií ministerstvu vnútra Slovenskej republiky.

93. Iné ponímanie koalície politických strán, ktoré prezentuje navrhovateľka, je právne irelevantné. Pokiaľ navrhovateľka zastáva názor, že popísané pravidlá ustanovené zákonom nie sú v súlade s ústavou, je potrebné poukázať na prezumpciu súladu platného a účinného zákona s ústavou, pokiaľ nedôjde k opačnému záveru ústavný súd, a to v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy. To sa netýka len samotného volebného prahu, ale aj už pertraktovaných otázok možnosti politických strán kandidovať vo voľbách samostatne alebo v koalícii a podmienok takej kandidatúry, resp. jej dôsledkov.

94. Navrhovateľka, resp. členské strany dotknutej koalície podľa zákona aj postupovali, keď sa rozhodli pre koalíčnú formu kandidatúry, hoci sa mohli rozhodnúť inak. Ak iná strana postupovala odlišne, podľa vopred zákonom ustanovených, a teda predvídateľných, právne záväzných pravidiel, nemožno hovoriť o obchádzaní zákona (a to bez ohľadu na okolnosť, že pri využití verejnoprávnej normatívnej formy by tu obchádzanie

zákona muselo byť normatívne aj sankcionované, ako je tomu napr. v súkromnoprávných vzťahoch úpravou § 39 Občianskeho zákonníka). Využitie celého rámca verejnoprávne vytvoreného priestoru politickou stranou (alebo spoločne kandidujúcimi stranami) je podčiarknuté okolnosťou, že aj keď je volebný zákon predpisom verejného práva, kandidujúci subjekt (subjekty) nie je v pozícii štátneho orgánu striktne obmedzeného legálnou licenciou podľa čl. 2 ods. 2 ústavy (tie môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon). Pre politické strany kandidujúce vo voľbách je v zásade limitom, resp. obmedzením len neprekročenie zákazu, ako to (pre „každého“ okrem orgánov verejnej moci) zodpovedá čl. 2 ods. 3 ústavy. Ak by ústavu obchádzal zákon, riešením je konanie o súlade právnych predpisov, ako už bolo uvedené, ani na jeho základe by však výsledok volieb nebolo možné revidovať spätne.

95. Pluralita a demokracia sú už zo svojej podstaty založené na kompromise, čo platí predovšetkým vo vzťahu k volebnému systému, ktorý má pre akýkoľvek demokratický štát prvoradý význam. Princíp rovnosti nemá absolútny (abstraktný) charakter, ide len o rovnosť relatívnu. Nemožno ju preto chápať mechanicky. Obzvlášť rovnosť volebného práva nie je absolútnym princípom, dokonca možno považovať za preukázané, že ide o zvláštny prípad rovnosti. Táto špecifická rovnosť sa prejavuje najmä v otázkach, ako sú napr. uzavieracie klauzuly, podmienky podávania kandidátnych listín, volebná kampaň, volebná geometria a volebná aritmetika (m. m. uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 360/98). Z tohto pohľadu je rovnosť vo voľbách zabezpečená už tým, že sú vopred známe podmienky volebnej súťaže. Zákonodarca ustanovil „pravidlá hry“, ktoré boli dostatočne známe vopred a ktorých súčasťou je aj existencia uzavieracej klauzuly, ktorá je iná pre samostatne kandidujúce politické strany a iná pre koalície. Dôvodom na existenciu uzavieracích klauzúl je legitímny zámer zákonodarcu, aby národná rada netrpela prílišnou roztrieštenosťou. Existencia uzavieracej klauzuly vo volebnom zákone so sebou prináša aj ďalšie dôsledky, napr. minimálny počet členov poslaneckého klubu (8), ako to stanovuje zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Na druhej strane je potrebné rešpektovať aj skutočnosť, že princíp pluralizmu, ktorý je jedným zo základných princípov slovenského konštitucionalizmu, so sebou prináša požiadavku, aby zloženie

národnej rady odrážalo aj preferencie voličov, ktoré sa premietajú do minoritných politických prúdov.

96. Volebné zákonodarstvo Slovenskej republiky preto nebráni tomu, aby na kandidátnej listine kandidujúceho politického subjektu kandidoval člen inej politickej strany alebo aj nečlen akejkoľvek politickej strany, a túto otázku ponecháva zákonodarca na samotnej kandidujúcej politickej strane. Je jej vecou, akú stratégiu do volieb zvolí. Volebný výsledok potom verifikuje, či zvolená stratégia bola efektívna alebo nie.

97. Z uvedeného vyplýva, že argumentácia navrhovateľky napätím medzi „formalistickým“ prístupom v kontrapozícii ňou presadzovaného „materiálneho“ prístupu je bez relevantného právneho významu. Volebné pravidlá sú určené kogentnými ustanoveniami volebného zákona, ktoré neumožňujú štátnej komisii buď zaregistrovať ako koalíciu samostatnú (nekoaličnú) kandidátnu listinu politickej strany, ktorá obsahuje zoznam kandidátov vytvorený po dohode s inou politickou stranou, alebo odmietnuť z tohto dôvodu registráciu kandidátnej listiny. Také odmietnutie je možné podľa § 52 ods. 2 volebného zákona len pre nesúlad so zákonom, resp. za podmienok popísaných v označenom ustanovení, k čomu v prípade politických strán uvedených v návrhu ako „koaličných“ nedošlo. Naopak, došlo k registrácii ich kandidátnych listín so všetkými právnymi účinkami, ktoré v kontexte výsledkov parlamentných volieb pretrvávajú. Aj bez ohľadu na uvedené platí, že s navrhovateľkou a so všetkými volebnou kandidatúrou dotknutými stranami bolo naložené podľa rovnakých, vopred určených zákonných pravidiel interpretovaných ústavne konformne, ktorým mohli prispôbiť svoju kandidatúru. Taký postup je súladný aj s ochranou slobodnej súťaže politických síl a nemohol ním byť porušený charakter volebného práva ako všeobecného, rovného, priameho, s tajným hlasovaním a vykonávaného podľa zákonom ustanovených podmienok ani porušené podmienky prístupu občanov k voleným a iným verejným funkciám. Námietka porušenia čl. 30 ods. 3 a 4, čl. 31 a čl. 152 ods. 4 ústavy a § 66 ods. 2 písm. b) a ods. 3 volebného zákona je preto zjavne neopodstatnená, a to aj vo vzťahu k postupu štátnej komisie pri pridelovaní mandátov alebo pri iných jej čiastkových postupoch.

98. Neostáva teda iné, než konštatovať, že navrhovateľka žiada *ex post* zmeniť „pravidlá hry“, ktoré boli známe vopred a ktorým sa aktéri volebnej súťaže prispôbili – vyhovením jej návrhu by teda došlo k zmareniu ich legitímnych očakávaní. Naopak, navrhovateľka nemohla mať legitímne očakávanie, že ak neprekročí uzavieracu klauzulu ustanovenú pre volebnú koalíciu dvoch politických strán, nezískajú poslanecké mandáty ani politické strany, na kandidátnych listinách ktorých kandidovali členovia iných politických strán, alebo že navrhovateľka získa zastúpenie v národnej rade tak, ako keby sa na ňu vzťahovala 5 % uzavieracia klauzula.

99. Pokiaľ ide o navrhovateľkou označené rozhodnutie rakúskeho ústavného súdu č. k. W 16/2016-125 z 1. júla 2016, je potrebné uviesť, že situácia, ktorá bola predmetom konania pred rakúskym ústavným súdom, nie je analogická s tou, ktorá je predmetom konania v prejednávanej veci. Rozhodujúcim dôvodom, pre ktorý rakúsky ústavný súd zrušil výsledok druhého kola prezidentských volieb, bolo zistenie protiprávnosti volebného procesu v rozsahu spôsobilom ovplyvniť výsledok volieb. Vzhľadom na toto zistenie sa už nezaoberal možnosťou prípadnej volebnej manipulácie. Navrhovateľka v predmetnom konaní argumentuje opačne, keď z nepodloženej domnienky o volebnej manipulácii vyvodzuje záver o porušení volebného procesu, avšak aj to nie v intenzite spôsobilej spochybníť výsledok napadnutých volieb.

V.

Záver

100. Tvrdenia navrhovateľky, v rámci ktorých uvádza, že voľby do národnej rady uskutočnené 29. februára 2020 boli protiústavné a protizákonné, resp. na základe ktorých sa pokúša vyvolať pochybnosť, či výsledky volieb boli skutočným prejavom vôle voličov, nemajú potrebnú oporu ani v použitej argumentácii, ani v návrhoch na vykonanie dokazovania. Ostávajú tak v rovine hypotetických tvrdení bez akejkoľvek spôsobilosti privediť navrhovateľkou požadované rozhodnutie ústavného súdu podľa § 163 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd uvádza, že prezumpcia ústavnosti a zákonnosti volieb od neho vyžaduje okrem iného tiež rozumnú zdržanlivosť a , zohľadniac svoju judikatúru,

konštatuje, že len nepodložené domnienky o nezákonnosti a neústavnosti volieb nepostačujú na rozhodnutie ústavného súdu, ktorým by boli vyhlásené voľby za neplatné, resp. by bol zrušený alebo zmenený ich výsledok.

101. Jediným dôvodným záverom je teda konštatovať, že medzi namietaným porušením volebných predpisov a výsledkom volieb neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by umožnila podanému návrhu vyhovieť. To viedlo k jeho odmietnutiu ako zjavne neopodstatnenému podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2020

Ivan Fiačan
predseda pléna Ústavného súdu
Slovenskej republiky